Kirkelig
Dialogsenter
Oslo

Rapport fra Oslo i et dialogperspektiv

Gjennom 2020 har vi igjen og igjen blitt minnet om viktigheten av dialogarbeidet vi står i: nedstenging og isolasjon har understreket betydningen av møteplasser og arenaer for kontakt og dialog. Begrep som «innvandrersmitte» kan stå som uttrykk for hvor lett (og hvor farlig) det er at vi setter andre i bås og finner syndebukker for den svært krevende situasjonen vi alle befinner oss i akkurat nå. Koran-brenning og motdemonstrasjoner viser en bekymringsfull tendens til polarisering og sterke motsetninger. I dette landskapet skal vi som jobber med tros- og livssynsdialog navigere, og bygge ned fordommer, skape forståelse og legge til rette for dialog og gode møteplasser.

Polariseringen i vår tid utfordrer oss til å se enkeltmennesker, ikke grupper, og til å bygge relasjoner. Vi utfordres til å motsi de forenklede svarene og narrativene som setter «oss» opp mot «dem», slik vi bl.a. har sett i SIANs mange demonstrasjoner dette året. Hvordan skal vi møte hatretorikk i religiøs drakt? Hvordan skal vi ta til motmæle når kristendommen (mis)brukes til å skape splid og bygge opp under fiendebilder? Er det i det hele tatt grunnlag for dialog i en slik sammenheng?

Det er en grunnleggende holdning i vårt arbeid at vi skal kunne ha dialog med de aller, aller fleste – også de vi er fundamentalt uenige med. Og der er dialogen særlig viktig. Men dialogen vil ikke kunne lykkes hvis ikke noen avgjørende forutsetninger er på plass: en tillit til at vi vil hverandre vel, at man ikke selv har skjulte motiver eller antar at «den andre» har det, en vilje til å lytte og en vilje til å gå inn i en prosess som kan ende med at man selv endres. De ytre forutsetningene er også sentrale, f eks er det krevende å ha en slik dialog i en åpen, offentlig arena – der det du sier kan tas opp og spres f eks i sosiale medier, og der tilhørerne fort blir like viktige mottakere av budskapet som den du snakker med. Derfor er de mer lavmælte dialogene, utenfor den offentlige sfæren, så viktige. Da må det legges til rette for gode møteplasser, der det er lov å si sin mening uten å bli avvist, men der det også er rom for å utfordre og bli utfordret. Her har vi som kirke et ansvar – hvordan møter vi de stemmene vi er grunnleggende uenige i?

Sommeren 2020 så vi store protester mot rasisme, både i Norge og i utlandet. Vi hørte historier som ikke har vært fortalt før, om opplevd diskriminering og rasisme, utenforskap og manglende anerkjennelse. For mange ble dette en vekker om at det også i Norge finnes strukturer og innarbeidede mønstre som kan føre til diskriminering på bakgrunn av bl.a. religion, hudfarge og kultur, og dette førte til en intens debatt om «strukturell rasisme» og «hvite privilegier». Denne samtalen er viktig, og en majoritet må alltid være lydhør for minoriteters fortellinger om egne erfaringer. Men kanskje vel så

viktig er samtalen om hva rasisme egentlig er, og hvor forskjellen går mellom det vi kan kalle «akseptable» og «ikke-akseptable» holdninger til og tanker om andre. I vårt arbeid opplever vi at det er et stort engasjement for, men også stor usikkerhet rundt, dette spørsmålet i menigheter i vårt bispedømme, og vi har hatt flere samlinger der dette har vært tema. Dette er en tematikk som kommer til å prege arbeidet vårt også i tiden framover, bl.a. i fagsamlingen «Kirkens stemme i møte med fordommer». Her stiller vi disse spørsmålene til ansatte og frivillige og får innspill fra forsker ved HL-senteret Cora Alexa Døving, med mål om at disse samtalene også kan tas lokalt i menighetene.

Vi har lagt bak oss et år med store motsetninger, men også med mye håp. Vi har sett #tryggibønn-markeringer der muslimer stilte opp utenfor kirker, også i vårt bispedømme, etter angrepet mot katedralen i Nice. Vi har, for andre år på rad, sett mange trå til og pusse snublesteiner 26. november, til minne om jødene som ble deportert i 1942. Vi har sett solidaritetsmarkeringer mot islamofobi og vi har hørt mange nye og viktige stemmer snakke om betydningen av å bli hørt og å få høre til. Og vi har – endelig – fått en nasjonal handlingsplan mot diskriminering av og hat mot muslimer.

Som kirke skal vi vise omsorg, bygge broer, arbeide for et bedre samfunn og mot hat og urett. Vi skal være lys og salt i verden, og vise gjennom ord og handling at Gud er kjærlighet. At det finnes håp. Men denne kampen om å holde motet og håpet oppe kan vi ikke ta alene. Vi trenger hverandre. Vi er mange, av ulik tro og overbevisning, som ønsker å skape en bedre verden. Håp kan finnes der man minst venter det, det gjelder å klare å se det.

> For there is always light, if only we're brave enough to see it.
> If only we're brave enough to be it.
>
> Amanda Gorman

Kirkelig
Dialogsenter
Oslo

Innholdsfortegnelse

Rapport fra Oslo i et dialogperspektiv	s. 1
Årsrapport 2020	s. 4
1 Kurs og utadrettet virksomhet	s. 5
1.1 Fagsamlinger og kurs	s. 5
1.2 Dialogisk menighetskurs	s. 9
1.3 Erfaringsbaserte samtalegrupper for kirkelig ansatte	s. 11
1.4 Deltakelse i kontaktgrupper	s. 12
2 Profilering og synlighet	s. 13
2.1 Nye nettsider	s. 13
2.2 Filmer dialog	s. 13
2.3 Facebook (SoMe)	s. 14
2.4 Tidsskrifter og publikasjoner	s. 15
3 Dialogpilotene	s. 15
4 Ledelse og deltakelse i nasjonale og internasjonale nettverk og arbeid	s. 20
5 Strategisk samarbeid	s. 22
6 Senteret og de ansatte	s. 23
7 Styrets arbeid	s. 24

Kirkelig
Dialogsenter
Oslo

Årsrapport 2020

2020 ble et annerledes år for alle, også for oss. Vi startet året med en full kalender for første halvdel av året. Nye nettsider ble lansert 10. januar og vi er glade for at alle dialogsentrene nå har nettsider som fungerer og som bidrar til at vi kan ha en felles profil. Før nedstengningen fikk vi gjennomført de to siste samlingene med Dialogpilotene og nesten alle praksisene med studentene. Vi fikk gjennomført studietur til Gøteborg med dialogisk menighetskurs og skandinavisk fagsamling i Malmø.

Da Norge stengte ned i mars brukte vi noen uker på å omstille oss for å legge om virksomheten. Noe ble avlyst, men det meste ble flyttet over til digital plattform. Vi ser tilbake på et år med mye aktivitet, til tross for restriksjoner og sykefravær. Det har vært mye læring i denne fasen og vi opplever at vi kan få til mye digitalt. Men det digitale kan ikke fullt ut erstatte de fysiske menneskemøtene som vi er avhengig av for å skape en god dialog.

Når samfunnet åpnet opp litt igjen fram mot sommeren og tidlig på høsten, fikk vi gjennomført flere fysiske møter og vi fikk også heldigvis hatt fysisk oppstart med Dialogpilotene.

På slutten av året fikk vi en svært gledelig overraskelse da Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn (STL) tildelte Dialogpilotene årets dialogpris.

Begrunnelsen for prisen var:

Prisvinneren i 2020 har på fem korte år greid å etablere et åpent dialogstudium på Teologisk Fakultet ved Universitetet i Oslo. Unge voksne mellom 19-30 år får gjennom teori og praksis utviklet ferdigheter til å jobbe i skole og ungdomsmiljøer med identitet, dialog og konflikt. Verktøy som kan forbygge og løse opp i misforståelser og fordommer, og utvikle en konstruktiv dialog i og mellom grupper som har stort kulturelt krysspress av identiteter og religion, er i fokus. Tiltaket har vokst ut av erfaringene som Kirkelig Dialogsenter har gjennom sitt eget arbeid med å fremme interreligiøs dialog i kristne menigheter. Behovet for en felles dialogutdanning

med deltakere fra ulike ståsteder var utgangspunktet for Dialogpilotene.

STLs begrunnelse ligger først og fremst i det at Dialogpilotene fremmer forståelsen for både faget dialog og verktøyet som allment nyttig.

Prisen ble overrukket digitalt den 14. desember 2020
https://youtu.be/RFY7uYfiR78?t=61
Bildet er fra utdelingen og er fra STLs facebookside

1 KURS OG UTADRETTET VIRKSOMHET
1.1 Fagsamlinger og kurs

Mål: *Bidra til økt dialogisk kompetanse blant ansatte og frivillige i Oslo bispedømme og Østlandsområdet*
Måloppnåelse: *Vi har i 2020 hatt en ulike møter og seminarer og har nådd mange med kompetansehevende tiltak. Etter nedstengingen i mars ble mye flyttet over til digital plattform. Vi har i 2020 avsluttet en del prosjekter og søkt midler for nye prosjekter. Vi har fått tilskudd til alt vi har søkt om.*

Også 2020 har vært et år med ulike kurs og seminarer, og mange planer var lagt for første halvår. Før nedstegningen fikk vi bl.a gjennomført studietur med dialogisk menighetskurs til Gøteborg, de to siste studiesamlingene med Dialogpilotene og en tur til Malmø for den faste nordiske dialogkonferansen. Tema for konferansen var *The power and responsibility of majority churches in interfaith relations!* Det var tre spennende dager, men gode foredrag og samtaler.

Vi var i siste innspurt for praksis med dialogpilotene da Norge stengte ned. De første ukene ble brukt til omstilling og omorganisering av arbeidet. Noe ble avlyst, men det meste ble flyttet over til digitale plattformer. Vi valgte i denne tiden å øke møtevirksomhetene med de kirkelige dialogsentrene og det nordiske nettverket for erfaringsdeling og samtaler om hvordan legge opp arbeid i denne nye virkeligheten. Vi har opplevd etterspørsel etter vår kompetanse og ikke minst forsøkt å gjøre vår kompetanse aktuell for våre brukere, men det har naturlig nok vært noen færre henvendelser fra menighetene i disse koronatider.

Av større arrangement vil vi trekke frem at vi deltok på Ungdommens kirkemøte som sekretær for saken Debattklima 04/20, 2. til 6. oktober i Trondheim. Som sekretær skal man bistå med å få ned alle tanker komiteen og Ungdommens kirkemøte vil ha med. Det var spennende og lærerikt å få være med å jobbe med komiteen som arbeidet med denne saken. Tema er rett inn i det Kirkelig Dialogsenter Oslo jobber med og vi synes det er flott at UKMs 8 retningslinjer for debatten ble lest opp av kirkerådets leder på kirkemøtet. Vi håper denne saken kan være til inspirasjon også lokalt for å bedre debattklimaet. Vedtaket kan leses her https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/ungdommens-kirkemote/2020/protokoll%20ukm%202020.pdf

Ungdommens kirkemøte 2020 i Trondheim, dirigentskapet og komiteleder Thomas Granheim (Dialogpilot) og sekretær Tonje Kristoffersen.

Avslutning av gamle og oppstart av nye prosjekter 2020

Vi har i 2020 avsluttet et par prosjekter som vi har jobbet med over lang tid og startet med flere nye. De som er avsluttet er filmprosjektet og det erfaringsbaserte samtaleopplegget, mer om dette under punkt 1.3 og 2.2. Vi fikk tilsagn på alle søknadene vi sendte inn dette året, og flere av de nye prosjektene vi er i startfasen på har et fokus på digitale løsninger. Vi håper at vi kan møtes mer fysisk i 2021, men ser samtidig at vi gjennom digitale løsninger kan nå enda bredere ut og tilby vår kompetanse til flere, samtidig som vi er mindre avhengige av reisemuligheter og -avstander.

Følgende prosjekter ble startet opp i 2020:

- Etter forespørsel fra Hamar bispedømme planlegger vi, sammen med dem og alle de kirkelige dialogsentrene samt Dialogforum Østfold, et seminar på Hundorp 4.november 2021. Bakgrunnen for seminaret på Hundorp er en markering av 1000 års-jubileet for møtet mellom hellige Olav og Dale- Gudbrand, beskrevet i Snorres saga (år 1021) Dette er en del av en større markering frem mot 2030 og markering av jubileet for slaget for Stiklestad (1030) - Norge 1000 år. Tema for seminaret er *Kulturmøte og endring*.

- I 2019 ble vi kontaktet av den evangelisk-lutherske kirken i Bratislava om å være partner inn i deres søknad på EØS-midler. Samarbeidsavtalen ble undertegnet i 2019 og støtte til prosjektet ble bekreftet i starten av 2020. Prosjektet handler om å pusse opp et gammelt bygg knyttet til Evangelical Church of the Augsburg Confession in Slovakia (ECAV), en av minoritetskirkene i Slovakia, og opprette et kultur- og samfunnssenter med fokus på dialog i dette bygget. Vi skal bidra med faglig kompetanse og arrangere kurs/ seminar/workshops for oppstart av dialogisk aktivitet i det nye huset. Det legges opp til at vi skal besøke hverandre og ha felles arrangementer i prosjektperioden. Det første besøket er satt til våren 2021, men vi vet enda ikke om det lar seg gjennomføre pga reiserestriksjoner. I Norge er det Riksantikvaren som følger opp dette prosjektet og vi deltok på et møte med dem på slutten av 2020.

- Fra Oslo kommune har vi fått midler til å gjennomføre kurset: *Alt du lurer på om islam, men ikke har kunnet spørre om*. Vi har fått med oss imam Faruk Terzic fra den bosniske moskéen, og innholdet i kurset lages med utgangspunkt i spørsmål de påmeldte sender inn før kursstart. Vi brukte høsten på å planlegge og å rekruttere til kurset. Det er 14 påmeldte til kurset og vi starter opp i februar. Det har vært interessant å se at vi med dette kurset har nådd ut til nye grupper, ut over de som har deltatt på kurs hos oss tidligere. Vi håper kurset kan gjennomføres fysisk, i hvert fall delvis. Etter endt kurs ønsker vi å kunne publisere noe skriftlig materiale, basert på spørsmålene, svarene og prosessen rundt dette kurset, som i seg selv er et dialogprosjekt. Ut fra spørsmålene fra deltakerne har vi planlagt å ta opp følgende temaer: Gud og Koranen, Islam i Norge, Kultur og religion, kvinner og islam. Det er også en åpen samling som gjør det mulig å hente opp de

spørsmålene som kommer underveis.

Foto: Tuva Skare (Vårt land)

- Vi søkte Barne- og familiedepartementet om midler til to prosjekter og fikk tilskudd for begge: Et lederkurs i samarbeid med Muslimsk Dialognettverk og et prosjekt for å videreutvikle dialogisk menighetskurset i digital form, som webinar og nettressurs. Det første prosjektet er vi godt i gang med, mens det siste startet opp i desember 2020 og vil gjennomføres i 2021.
  Gruppen som arbeider med innholdet til lederkurset ble satt ned i 2020 og har hatt et par møter. I gruppen sitter to fra Muslimsk Dialognettverk, to fra lokalmenigheter i Den norske kirke (Grønland og Hauketo-Prinsdal) og Kirkelig Dialogsenter Oslo, som også fungerer som sekretær og administrator. Oppstart av kurset er satt til høst 2021, med forutsetning av det er mulig å møtes fysisk.
  Målet for kurset er å bidra til at moskéer og kirker som er opptatt av dialog, får unge medarbeidere som er skolerte og engasjerte i dialogarbeid. Vi ønsker å få til en relasjon mellom ungdommene som varer og som kan skape en ny grobunn for dialog og felles engasjement i fremtiden. Vi vil gjøre det mulig for deltakerne å arrangere dialogaktivitet lokalt, som for eksempel temakvelder.

- Fra Kirkerådet har vi fått midler til å lage 4 digitale konfirmanttimer basert på Sier vi. Tildelingen var noe lavere enn det vi søkte om, men vi jobber med å finne løsninger for å komme rundt dette. Det er etablert et samarbeid med vår nettsideleverandør Kommunion for å bidra med innspill på digitale løsninger for kurset, samt en kursmodul. Arbeid med dette starter i 2021.

Utover dette har det vært flere andre møter med dialog- og andre samarbeidspartnere og andre prosjekter vi har vært involvert i.

- Vi har gitt innspill til NRK Super for satsningen på deres fokus på tro og livssyn (serien ble lansert i januar)
- Webinar i samarbeid med Kirkerådet 4. juni tema: religionsdialog i menigheten. Link til seminaret ligger på ressursbanken.no
- Besøk av MF med praksisstudenter 25. februar
- Samarbeidsmøte med Kirkens nødhjelp 26. februar
- Kollegatreff i Drammen og Lönneboseminar 15. til 16. september
- Deltakelse på oppstartsseminar for *Fremtiden bor hos* 15. oktober
- Fagsamling i Søndre Follo prosti 20. oktober
- Nordisk kollegatreff og fagsamling 28.mai og 10. og 11.nov
- Møte med Oslo bispedømmeråd 7. desember
- Deltakelse i referansegruppe for prosjektet *Tro på stedet*, et kurs som skal utvikles og arrangeres i samarbeid med Teologisk fakultet. Prosjektet koordineres av Groruddalen prosti. Referansegruppa har hatt to møter i 2020, og arbeidet videreføres i 2021.
- I 2019 arrangerte vi en fagsamling i samarbeid med Oslo biskop. Dette ga mersmak og etter positive tilbakemeldinger bestemte vi oss for å arrangere årlige fagsamlinger. Arbeidet med fagsamlingen 2020 kom i gang på høsten 2020 i samarbeid med Torshov og Lilleborg menighet og Oslo bispedømme. Tema for samlingen er «Kirkens stemme i møte med fordommer», og fokus er fordommer og rasisme i kirken. Etter en vurdering av arbeidsmengde og koronasituasjonen valgte vi å utsette fagsamlingen til 2021.
- Hanna Barth Hake har hatt to prekener med utgangpunkt i erfaringene fra arbeidet ved dialogsenteret, i Grorud kirke 28. juni og i Hauketo-Prinsdal kirke 15. november (den siste delt digitalt pga stengte kirker i dette tidsrommet). Dette er en fin måte å få profilert arbeidet på, og det er også fint å komme tett på menighetslivet gjennom å være til stede på høymesser. Dette er noe vi ønsker å fortsette med også i årene framover.

1.2 Dialogisk menighetskurs

Mål: *gjennomføre dialogisk menighetskurs for menigheter i Oslo bispedømme og på Østlandet*
Måloppnåelse: *Dialogisk menighetskurs startet opp september 2019 med deltakere fra fire menigheter og ble avsluttet juni 2020.*

Dialogisk menighetskurs startet opp i september 2019 med ni deltakere fra fire menigheter (Haslum, Høybråten/Fossum/Stovner, Sagene/Iladalen og Ås). Det ble

avholdt to kurskvelder i 2019. I 2020 var vi på studietur til Gøteborg fra 24. til 26. januar og det ble avholdt 3 kurskvelder, hvorav en ble digital. Kurset ble avsluttet i juni 2020 og vi er veldig glade for at vi fikk muligheten til å ha dette møtet fysisk.

Kurset bidrar til at menighetene får hjelp til kartlegging av tros- og livssynsmangfoldet i sin menighet og til økt dialogisk aktivitet og kompetanse i menighetene. Vi følger med på de aktivitetene som starter opp og ønsker å invitere alle som har deltatt på kurset til erfaringsdeling og mulig videreutvikling av arbeidet så snart dette er fysisk mulig.

Et par av tilbakemeldingene fra evalueringen:

«Jeg synes kurset var veldig bra og interessant. Jeg likte spesielt godt øvelsene vi hadde som utfordret oss i vår egen tro og det vi tror på. Det er verdt å tenke over når man møter andre.»

«Hjemmeleksene med kartlegging og forslag til dialogisk aktivitet lokalt ga skyv til å sette ut arbeidet i praksis, og øvelsene ga nyttig innsikt til refleksjon. Spennende foredrag og møter med læring jeg tar med meg.»

På bakgrunn av de gode tilbakemeldingene vi får og det viktige nettverket dette skaper, ønsker vi å ha dette kurset som en fast aktivitet ved senteret. I 2021 vil vi fokusere på å lage en digital versjon av kurset, slik at vi kan tilby kurset til menigheter over hele landet.

Besøk i Angered Moske

Siste kurskveld i Oslo bispegård

1.3 Erfaringsbaserte samtalegrupper for kirkelig ansatte

Mål: *Utarbeide og prøve ut et erfaringsbasert samtaleopplegg for kirkelig ansatte knyttet til religionsmøte og dialog samt utgi et ressurshefte med opplegget*
Måloppnåelse: *Samtaleopplegget er utprøvd og et ressurshefte med opplegget ble publisert desember 2020.*

I 2018 ble det startet opp et forsøk med erfaringsbasert samtaleopplegg for kirkelig ansatte i Søndre Aker prosti. Det ble utarbeidet et samtaleopplegg for ulike tema knyttet til religionsmøte innenfor kirkelig arbeid: *skolegudstjenester, bruk av kirkens lokaler, gravferd, trosopplæring* og *krisehåndtering.* Dette har vi jobbet videre med i 2019 og 2020.

I 2020 ble det gjennomført en ny runde med samtaleopplegget med en gruppe ansatte i Nordre Aker og Groruddalen prostier. Formålet med dette var todelt: for det første ønsket vi å gi et tilbud til de ansatte om fordypning i tematikken opplegget berører, og for det andre var det viktig for oss å teste ut og kvalitetssikre opplegget en gang til før ferdigstilling av ressursheftet. Denne gruppa møttes for 6 samlinger (28.januar, 10.mars, 7.mai, 9.juni, 10.september og 22.oktober), og vi fikk nyttige innspill på opplegget. I videre arbeid med dette prosjektet har vi utvidet og testet ut to nye temaer i tillegg til de nevnt over: *i møte med fordommer* og *nattverd*. I løpet av året har vi dessuten ferdigstilt og publisert et ressurshefte med opplegget samt refleksjoner rundt problemstillinger knyttet til religionsmøte i menigheten. Ressursheftet har fått tittelen *Når mennesker*

møter kirken. Et erfaringsbasert samtaleopplegg om religionsmøte og dialog. Selv om utviklingsarbeidet for dette prosjektet nå er avsluttet, ønsker vi fortsatt å kunne tilby dette opplegget til menighetene i bispedømmet.

Gjennom arbeidet med erfaringsbaserte samtalegrupper ønsker vi å stimulere til faglig refleksjon rundt problemstillinger som dukker opp i menighetens arbeid. Opplegget er utformet for grupper bestående av personer med ulik kirkefaglig bakgrunn (primært diakoner, trosopplæringsansatte og prester), og består av syv samlinger som hver varer ca to timer. Samtalene tar utgangspunkt i konkrete case som er hentet fra erfaringer og opplevelser i menighetene. Vi er veldig glade for at vi helt på tampen av året fikk ferdigstilt samtaleopplegget og har gjort det tilgjengelig til bruk på våre nettsider.

https://kirkeligdialogsenter.no/_service/396296/download/id/535446/name/Ressurshefte_samtalegruppe%282%29.pdf

Vi vil i 2021 trykke opp dette heftet samt lage en fagsamling med fokus på hvordan man kan bruke dette heftet lokalt.

1.4 Deltakelse i kontaktgrupper

Mål: *Delta i kontaktgruppene med Islamsk Råd Norge og Buddhistforbundet*
Måloppnåelse: *Begge kontaktgruppene har hatt møteaktivitet i 2020*

I 2019 kom dialoggruppene med Den norske kirke og de nå to muslimske paraplyorganisasjonen på beina igjen. Hanna Barth Hake deltar som medlem i kontaktgruppen med Islamsk Råd Norge. Denne gruppen har i 2020 hatt 2 møter.

Kontaktgruppen for buddhist-kristen dialog har hatt 3 møter i 2020. Det var planlagt et 25 års-jubileum på Litteraturhuset den 16. april med tema «Miljøkrise og fremtidshåp», men dette arrangementet måtte dessverre avlyses. Vi vil vurdere om dette skal tas opp igjen. Et av de fine dialogøyeblikkene i 2020 var på kontaktgruppen for buddhist-kristen dialog da vi gjennomført meditasjon via zoom, noe som gav en god felleskapsopplevelse i en ellers lite deltakende hverdag.

Bilde fra digitalt kontaktgruppemøte 16.april 2020

2 PROFILERING OG SYNLIGHET

2.1 Nye nettsider

Mål: Utarbeide og lansere nye nettsider
Måloppnåelse: Nye nettsider med stor brukervennlighet lansert januar 2020.

Behovet for nye nettsider har vært stort de senere årene. De kirkelige dialogsentrene sine nettsider har vært koblet opp mot Areopagos sine nettsider fra starten av. Disse sidene har vært lite funksjonelle og vanskelige å oppdatere. I tillegg har de kirkelige dialogsentrene hatt behov for en løsning som inkluderer de nye dialogsentrene i Drammen og Trondheim, og som kan utvides etter hvert som flere sentre opprettes.

Arbeidet med utforming og tilpassing av de nye nettsidene ble i hovedsak gjennomført i 2019, men selve lanseringen ble gjort helt i starten av 2020.Vi er svært fornøyde med resultatet og opplever at nettsidene er brukervennlige og dynamiske. Vi trenger flere verktøy for å hente ut gode tall for trafikk på nettsiden, dette vil vi ha fokus på i 2021.
https://kirkeligdialogsenter.no

2.2 Filmer dialog

Mål: *Filme og innhente film fra dialogpartnere og dialogisk aktivitet i menighetene for å lage filmer til bruk på nettsider/ Facebook og på kurs.*
Måloppnåelse: *Ferdigstilt og lansert første nyttårsdag 2021*

Et av prosjektene det ble søkt om midler til fra departementet i 2018 var et filmprosjekt. I søknaden sto det: «Vi søker med dette om støtte til å gjennomføre kartlegging og dokumentasjon av dialogerfaringer i Oslo. Vi ønsker både å løfte fram tanker, innspill og råd fra våre samarbeidspartnere fra andre tros- og livssynssamfunn, og vise hva som skjer i lokalmenigheter i Oslo bispedømme, gjennom å lage to filmer. Filmene skal vise glimt fra dialogiske aktiviteter i menigheter og hos andre tros- og livssynssamfunn i Oslo. De skal inneholde refleksjoner og konkrete tips fra deltakere og ledere om hvordan de tenker og jobber med dialog. Vi planlegger å lage to presentasjoner, en kort presentasjon på ca 90 sekunder og en noe lengre film som kan brukes i tilknytning til for eksempel kurskvelder og temamøter.»

Vi brukte deler av 2020 på ferdigstilling og innhenting av materiell til filmene. Noe filmet vi selv, annet fikk vi tilsendt fra menighetene. På grunn av endringer i stab og sykemelding fra den som skulle redigere filmene ble dette prosjektet noe forsinket. I

slutten av 2020 fikk vi god bistand fra en ny aktør som kunne hjelpe oss med redigering. Begge filmene ble ferdige i desember.

Den lange filmen vil vi bruke på kurs og andre samlinger. Den korte ble lagt ut på vår facebook side 1. nyttårsdag og ligger tilgjengelig her
https://kirkeligdialogsenter.no/oslo/nyheter/artikkel-oslo/article/1577915

2.3 Facebook (SoMe)

Mål: *Bli mer synlig på sosiale medier*
Måloppnåelse: *Sammenlignet med tall fra 2019 har vi økt aktive på deling i 2020 men kortere rekkevidde på antall nådde personer.*

Kirkelig Dialogsenter Oslo har i flere år brukt sin Facebook-side for å synliggjøre arbeidet og aktuelle saker som tas opp av samarbeidspartnere og i samfunnsdebatten. I 2020 har vi hatt som mål å bli mer synlige på SoMe, ved å dele minimum 3 innlegg i uken. Fra 2019 til 2020 har vi gått fra 83 til 133 delte innlegg, dvs nesten en dobling, og en tredobling fra 2018 da vi hadde 40 innlegg.

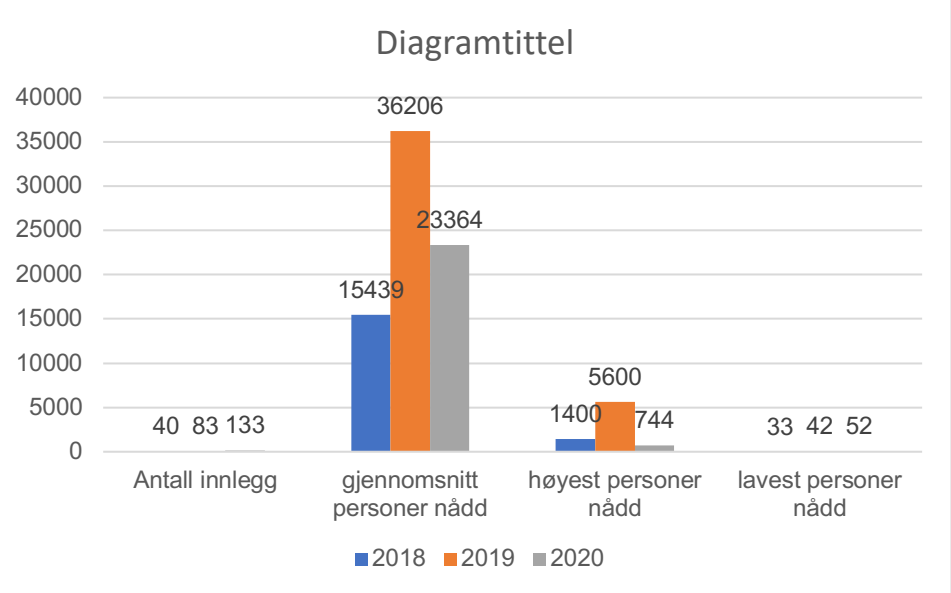

Innlegget med høyest personer nådd i måleperioden i 2020 var fra 2. oktober da vi delte fra Ungdommens kirkemøte. Dette innlegget hadde også størst engasjement med 109 delinger og/eller likes. Til sammenligning med det mest likte i 2019 er det en nedgang, da nådde vi 3300 personer med innlegget fra #tryggibønn-markeringen i Bærum

(11.8.2019). I gjennomsnitt har vi nådd 23 364 personer mot 36 206 personer i 2019. Årsaken til denne nedgangen er at vi hadde to innlegg med mange delinger og besøk i 2019. Vi ser at på de innleggene der vi deler egne tanker eller deler fra ting vi selv deltar på er rekkevidden mye større. Denne utfordringen tar vi med oss inn i 2021.

Vi har fått 27 nye følgere i 2020. I 2021 vil vi jobbe mer aktivt med å øke dette antallet.

2.4 Tidsskrifter og publikasjoner

Mål: *Delta i samfunnsdebatten*
Måloppnåelse: *Det er vanskelig å måle grad av synlighet. Vi har hatt færre eksterne publiseringer enn i fjor, men bidratt til publisering av to ressurshefter.*

Som nevnt under punkt 1.3 har vi skrevet og publisert et erfaringsbasert samtaleopplegg til bruk for ansatte og frivillige. Vi har også skrevet metodekapittelet til Dialogpilotenes ressursmateriell omtalt under punkt 3.

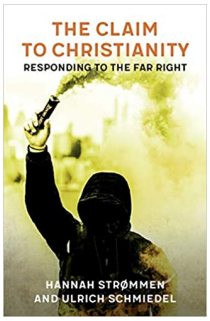

Vi ønsker også å nevne at vårt ressursmateriell «SierVi» får god omtale i boken «The Claim to Christianity- responding to the far right», som ble utgitt 1. halvår 2020.

På grunn av en redusert stabssituasjon har vi ikke kunnet prioritere skriving av debattinnlegg eller bidrag til fagartikler i 2020. Vi håper å kunne gjøre dette mer i 2021

3 Dialogpilotene

Mål: *Bidra til å oppfylle Dialogpilotenes mål om å skape verktøy for samtale innenfor rammen av dialogisk metode for å forbygge utenforskap, intoleranse, konflikter og ekstreme holdninger.*
Måloppnåelse: *Gjennom det Kirkelig Dialogsenter Oslo leverer av faglig bidrag inn i DP og med de tilbakemeldingene vi får fra studenter og brukere av DP anser vi målet som nådd.*

DP- kullet 2019/2020 *DP- kullet 2020/21*

Det er et stort arbeid som legges ned i Dialogpilotene fra Kirkelig Dialogsenter Oslos side, men til gjengjeld er dette noe av det vi er aller mest stolt av. Vi deltar på styremøter og Tonje Kristoffersen sitter også i ledergruppen og deltar på AU-møter. Kirkelig Dialogsenter Oslo leverer alt av praktiske øvelser og metodikk til studiet, og Hanna Barth Hake er studieleder, gir tilbakemeldinger på oppgaver og foretar sensur sammen med Universitetet. Begge ansatte bidrar som veiledere ved praksis. I 2020 har vi levert metodikk-kapittel til et ressurshefte som ble ferdig på høsten 2020. Ressursheftet kan leses her: https://kirkeligdialogsenter.no/oslo/nyheter/artikkel-oslo/article/1573386

For studieåret 2019/20 ble 21 studenter tatt inn og 12 fullførte med eksamen og praksis. Hovedgrunnen for at så mange faller av er at studentene vi tar inn er veldig aktive og deltar på mange arenaer, noe som gjør at de velger bort et studium som krever mye deltakelse. Vi har forsøkt å informere om aktivitetsnivået i starten av studieåret, men tror ikke alle oppfatter mengden allikevel. I intervju med nye søkere valgte vi derfor å være ekstra tydelig på det og vi valgte også å ta inn flere studenter til kullet 2020/21.

For kull 2019/20 rakk vi nesten å få alle studentene igjennom den andre praksisen før nedstengningen. De tre siste gruppene fikk gjennomført den praksisen de gikk glipp av i august og september, bl.a på KG der alle 3. klassene - fem klasser - hadde verksted med tema ”medborgerskap, demokrati og fordommer”. Med unntak av siste samling i april fikk vi gjennomført alle samlingene for dette kullet fysisk. Vi fikk også gjennomført en del andre verksted for de som er i pliktløp. For å bli sertifisert som Dialogpilot må man ha gjennomført tre verksteder etter endt studium (pliktløp).

Evalueringssitater fra studentene 2019/20- svar på hva var det beste med DP-studiet

> *Det beste med dialogpilotene mener jeg er fokuset på Norge og de utfordringene vi ser her, og den praksisrettete undervisningen. Til tross for at mange av*

temaene er veldig dagsaktuelle opplever jeg at få andre tilbyr denne type opplæring og kunnskap.

Jeg synes de samtalepregede samlingene har vært det beste med studiet. Gruppen har vært en slags smeltepott, der alle opprinnelig hadde ulike innfallsvinkler, verdier og overbevisninger. Mitt inntrykk er vi har nærmet oss hverandre i en ganske stor grad. Den prosessen synes jeg har vært fin.

Vi fikk også svært gode tilbakemeldinger på den praktiske delen av undervisningen, her er en av dem:

Hanna og Tonje har vært veldig flinke. De virker genuint interessert i faget og studentene sine. Jeg syns de er særdeles flinke til å snakke om og med folk som har ulike meninger..... Ellers syns jeg de er fryktelig tålmodige. Jeg er ikke uskyldig i å spørre unødvendige spørsmål, men jeg har kjent det rykke til noen ganger, når det samme spørsmålet blir stilt for fjerde gang, mens Tonje og Hanna bare svarer rooolig med ny ordlyd. Kredz as

Verksted på KG i alle 3 klassene samtidig, 15. oktober

Siste verksted før nedstengning 11.mars på Foss

Det er svært gledelig at vi til kull 2020/21 hadde rekordsøkning på studiet. Til sammen fikk vi 44 søknader til 20 plasser. Som nevnt tidligere valgte vi å ta inn flere studenter da det var så mange gode søkere og vi tok høyde for at noen ville slutte. Vi tok inn 26 studenter, hvor av to var studenter som ikke fullført året før. Vi har nå 23 studenter, så slik det ser ut nå har ikke avskallingen vært stor. Vi gjennomførte intervjuer med alle søkerne i løpet av en helg i mai og hadde en stor jobb med å velge ut kandidater med en så god søkergruppe.

Styremøte med utvelgelse av søkere med korona avstand i Minhaj moskeen.

Kull 2020/21 fikk gjennomført fysiske samlinger frem til november. Vi er glade for at TF har hatt fokus på det psykososiale i denne tiden og opprettholdt fysisk undervisning med strengt smittevern. Etter november har vi vært på digital plattform. Det har vært en stor jobb å legge til rette for avstand og gjennomføre øvelser på koronavennlig måte. DP har stor vekt på det praktiske og det er ikke alt som kan overføres til det digitale, men vi opplever at vi og studentene har vært løsningsorienterte for å få dette til. Vi som undervisere har brukt mange timer for å planlegge senario a, b og c og har hver gang måtte endre ting underveis både med fysiske og digitale samlinger.

Foto: Margunn Krohn Sævre. Dialogpilotstudenten Knut Nattskår Svihus og Sarah Iqbal fra intervjet til Areopagos sin nettside

10. desember ble to av dialogpilotene intervjuet av Areopagos. Intervjuet ligger på Areopagos sine nettsider https://areopagos.no/artikler/les/article/1575984

Fra intervjuet:

Vi i Areopagos hevder at dialog er en vei til fred. Tenker dere at dette studiet skaper fred?

> *– **Vi lærer at dialog ikke handler om at vi må være enige, men om å se og respektere hverandre.** Og vi lærer å leve med de forskjellene som er mellom oss, svarer Iqbal, som mener at dette er en holdning som kan bidra til fred og toleranse.*
>
> *– Ja, la oss droppe exphil og heller la alle studenter ta dialogpilotstudiet, sier Svihus – så nyttig synes han dialogerfaringene er.*

Oversikt over antall studenter, verksted og deltakere nådd

Kull	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
antall søkere studiet	16	25	44	
antall studenter tatt inn på studiet	14	21	26*	**hvorav to var studenter fra 19/20*
antall uteksaminert studenter	6*	12		**noen av de opptatte studentene takket nei, andre falt fra i løpet av året*
antall verksted	47	9*		** hvorav 10 var planlagt men måtte avlyses pga korona.*
antall elver/deltakere nådd	1500	700		

Per 31.12.20 har vi hadde vi uteksaminert totalt fire kull med til sammen 45 ferdigutdannede dialogpiloter som kan gjennomføre dialogverksteder i skolen, organisasjoner, kirker, moskeer osv. Ved avslutningen av kull 2020/2021 er planen å uteksaminere 26 studenter, hvorav 3 er fra tidligere kull.

Annen aktivitet for dialogpilotene:

- Koordinator Eliana og Tonje fra KD presenterte dialogpilotene på TF på deres undervisning for religiøse ledere før sommeren.

- Dialogpilotene ansatte ny koordinator, Hummam Bhutta i 2020 og den tidligere koordinatoren fortsatte i en 20% stilling inn mot satsningen på etterutdanning.

- Dialogpilotene var inviterte og hadde planlagt deltakelse på Arendalsuka i august, men dessverre ble denne avlyst. Dialogpilotene har en stående invitasjon til å delta i 2021.
- Dialogpilotene er omtalt i Regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av etnisitet og religion og i Oslo kommunes; Tro det eller ei. Fremtidens tros- og livssynspolitikk i Oslo
- Som tidligere nevnt mottok Dialogpilotene STLs dialogpris desember 2020.

Dialogpilotenes årsmelding legges ut på nettsiden til www.dialogpilotene.no etter årsmøtet i mars.

4 Ledelse og deltagelse i nasjonale og internasjonale nettverk og arbeid

Kirkelig Dialogsenter Oslo står ansvarlig for å opprettholde og utvikle det nasjonale nettverket av dialogsentre, på oppdrag av og i samarbeid med Mellomkirkelig råd. Det har i løpet av året vært økt kontakt mellom de ansatte i de kirkelige dialogsentrene i Stavanger, Bergen, Drammen, Trondheim og Oslo, samt Dialogforum Østfold. Det har vært en del nyansettelser i dialogsentrene så viktigheten av møtepunkter har vært stor. Da nedstengingen kom valgte vi å legge opp til faste månedlige nettsamlinger utover de to årlige samlingene. Her fikk vi delt erfaringer i den «nye virkeligheten» og arbeidet med samarbeidsprosjekter. Det ble også satt i gang arbeid med bedring av de felles digitale løsninger. Vi har gjennom våren arbeidet for å etablere:

· Et felles filsystem for deling av ressurser.
· Videokonferanse programvare.
· En oppdatert e-post løsning.
· Effektivisert bruker- og lisensadministrering.
· Tilgjengeliggjøring av nyttig programvare.

Dette arbeidet ble ledet av Kirkelig Dialogsenter Oslo i tett samarbeid med Kirkelig Dialogsenter Bergen som satt på nødvendig kompetanse for å etablere nye systemer. Systemene ble igangsatt i august/ september. Vi er fornøyde med de nye systemene som gjør samhandlingen mellom oss enklere.

Det ble arrangert et fysisk kollegatreff i Drammen i september. Her ble det avtalt å starte med faste møtepunkter for de daglige lederne i de kirkelige dialogsentrene og Dialogforum Østfold: månedlige digitale treff og et fysisk treff i tilknytning til samlingen med det årlige nasjonale nettverksmøtet i regi av Kirkerådet og Kirkelig Dialogsenter Oslo på vårparten. Vi ble også enige om å videreføre samlinger for alle ansatte to ganger i året i, en forbindelse med seminarer vi arbeider sammen om og et treff som går på omgang mellom sentrene, der vi kan bli bedre kjent med det lokale arbeidet i ulike deler av landet.

Vi opplever at samlingene er verdifulle møtepunkter for å dele erfaringer og kompetanse og at økt møtehyppighet har bidratt til å styrke felles ønske fra de ansatte i dialogsentrene om å videreutvikle og styrke dette kolleganettverket.

Bilder fra kollegatreff før Lönneboseminaret i Drammen 15. og 16. september

Kirkelig Dialogsenter Oslo ved daglig leder har en sentral rolle også i arbeidet med å etablere et landsdekkende nettverk og få opprettet flere dialogsentre, jfr kirkemøtevedtaket fra 2016 (KM 15/16 Religionsmøte og dialog). Som et ledd i dette arbeidet blir det arrangert en fast norsk nettverkssamling i samarbeid med Kirkerådet. Samlingen i 2020 ble avlyst pga koronasituasjonen; den var planlagt i april og det ble for kort tid å endre det til digital plattform. Det vil bli arrangert norsk nettverkssamling i slutten av april 2021. Det jobbes også med å se på mulighetene for å opprette et kirkelig dialogsenter i Tromsø.

Gjennom året samarbeider Kirkelig Dialogsenter Oslo med skandinaviske kollegaer i Danmark (Folkekirke og religionsmøde) og Sverige (Centrum för religionsdialog) ved gjensidig utveksling om pågående arbeid. I 2020 har det vært flere gode møtepunkter med våre skandinaviske kolleger. I februar var vi, som tidligere omtalt, i Malmø på nordisk dialogkonferanse. Etter mars har vi hatt noen korte møter digitalt samt to fagsamlinger over to dager med innspill fra fagpersoner. Dette samarbeidet videreføres i

2021. Det oppleves svært nyttig å være orientert om arbeidet i våre naboland, og det gir mye inspirasjon til eget arbeid.

Hanna Barth Hake deltok også i 2020 på den årlige nettverkskonferansen om muslimsk-kristen dialog i Europa, Journées d'Arras. I 2020 ble det ingen fysisk konferanse pga reiserestriksjoner og smittesituasjonen i Europa, men det ble i stedet avholdt et møte for nettverket på zoom, fredag 5.6. Fokus for samtalen var hvordan pandemien har påvirket dialogprosesser og situasjonen for muslimske grupperinger og kristen-muslimsk dialog nå.

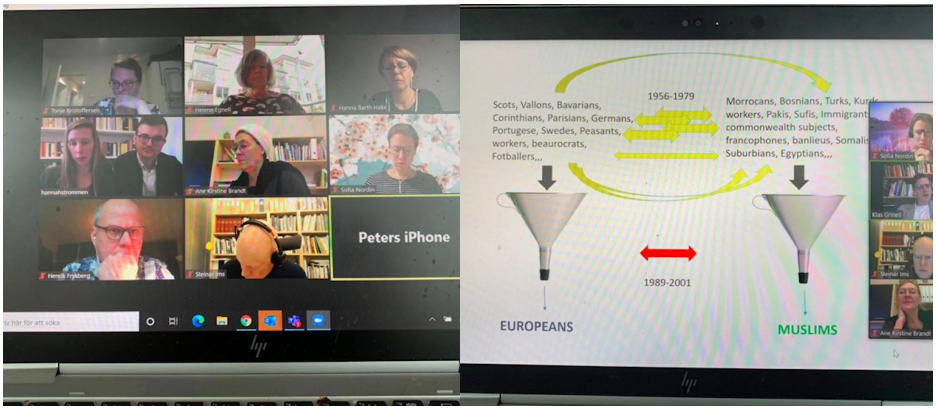

Fra samling i november, med innledninger fra Hanna Strømmen og Ulrich Schmidel fra boken The Claim to Christianity og Klas Grinell om bilde av islam og muslimer.

5 Strategisk samarbeid

Kirkelig Dialogsenter Oslo har samarbeidsmøter og samtaler med faste samarbeidspartnere, samt med individuelle dialogpartnere fra ulike tros- og livssynssamfunn og organisasjoner. I 2020 hadde vi møte med Kirkens Nødhjelp (KN), som er en viktig partner for Kirkelig Dialogsenter Oslo. Her jobbet vi med hvordan de aktivt kan bruke vår kompetanse. Dessverre ble de tingene som var planlagt avlyst pga korona. Vi følger opp kontakten i 2021.

Det årlige møte med KFUK/M, for gjensidig informasjonsutvikling, ble utsatt på grunn av korona.

Menighetsfakultetet (MF) og Teologisk fakultet (TF) er også viktige samarbeidspartnere. De siste årene har vi bidratt med opplegg for førsteårs-studenter på profesjonsstudiet i

teologi på MF. Årets opplegg ble gjennomført i februar. Dette er et samarbeid vi ønsker å videreføre. Vi har også tett kontakt med TF, særlig gjennom arbeidet med Dialogpilotene.

Oslo kommune har jobbet med en felles tros- og livssynspolitikk. Vi leverte et høringsinnspill til det som ble rapporten «Tro det eller ei, fremtidens tros- og livssynspolitikk i Oslo.» I 2021 vil vi jobbe for å etablere et tettere samarbeid med STL og Oslo kommune inn i dette arbeidet.

6 Senteret og de ansatte

I løpet av 2020 har senteret hatt følgende medarbeidere:

Hanna Barth Hake, daglig leder 100%

Tonje Kristoffersen, dialogmedarbeider 100% (fungerende daglig leder fra februar til november)

Marit Fiske Fjalestad, kontormedarbeider 40% (50% fra 1.3 til 31.5 og 100% i juli).

Pga sykemelding har det vært mindre stabsressurser enn normalt i 2020.

Vi har i 2020 oppgradert kontoret med møbler og noe oppussing. Marit har stått for dette arbeidet i tillegg til å katalogisere biblioteket vårt. De fleste møblene ble kjøpt brukt og vi gleder oss til vi kan ønske alle velkommen til våre fine lokaler.

Kirkelig
Dialogsenter
Oslo

7 Styrets arbeid

I løpet av 2020 har det vært gjennomført 5 styremøter med i alt 23 saker. Det ble avholdt årsmøte 30. april. Etter dette er det blitt jobbet med vedtektene og med ny strategi for arbeidet. Nye vedtekter vil bli behandlet og vedtatt av årsmøtet i 2021.

Pr 31.12.2020 består styret av:

- Kari Veiteberg, Oslo biskop. Leder
- Jorunn Elisabeth Berstad Weyde, Oslo bispedømmeråd
- Ann Kristin van Zijp Nilsen, Areopagos
- Liv Hegle, Areopagos

Varamedlemmer til styret:

- Fra Oslo bispedømmeråd:
    - For Oslo biskop: Domprost Anne May Grasaas
    - For Jorun Elisabeth Berstad Weyde: Anne Berit Evang
- Fra Areopagos:
    - 1. vara: Tore Laugerud
    - 2. vara: Randi Øyehaug